

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav lingvistiky a ugrofinistiky

Posudek vedoucího na magisterskou práci Kristiny Dienstbierové

Identita v biografickém vyprávění. Případ slovenských Romů z prostředí českého maloměsta

Roztoky, 13. září 2011

Posuzovaná magisterská práce je případovou studií identity reflektované v biografickém vyprávění tří romských informantů. Diplomantka demonstruje, že se její informátoři identifikují s etnickou kategorií *Romové*, kterou pojmají esenciálně, na základě původu, nikoli substanciálně, na základě sdílených kulturních rysů nebo na základě reálných sociálních vazeb. Tímto závěrem diplomantka explicitně polemizuje mj. s přístupy, které romskou kolektivní identitu dekonstruují právě kvůli absenci sdílených kulturních rysů a sociálních vazeb. V tomto ohledu lze práci považovat za vítaný příspěvek do jedné z aktuálních romistických debat. Posuzovaná práce svým obsahem splňuje standardy kladené na daný typ odborného žánru a lze ji považovat za kvalitní zpracování daného tématu. Vyzdvihnout lze zvláště inovativní využití biografické metody.

Práce trpí i různými menšími obsahovými a formálními nedostatky, na které se soustředím ve zbytku posudku (pro pořádek uvádím, že některé zde uvedené kritické připomínky jsou komentáře, které měla diplomantka k dispozici a které se jí z časových důvodů nepodařilo do práce zpracovat):

- V následující úvaze diplomantka (zřejmě spolu s konzultanty) mylně předpokládá, že znalost romštiny u dětí v předškolním věku je překážkou pro akvizici češtiny:

Nejvíce je [v souvislosti s opouštěním tradice] zmiňováno opouštění jazyka, který je vnímán jako největší překážka integrace. Neznalost češtiny při vstupu do vzdělávacího systému všichni informátoři shodně považují za základní příčinu potencionálního neúspěchu ve škole.

- Je mi nejasné, proč diplomantka předkládá hypotézu „[...] za Romy považují [informanti] i děti ze smíšených manželství, to se však pravděpodobně týká pouze případů, kdy otec je Romem“, kterou podle autorčiných vlastních slov nelze „jednoznačně potvrdit ani vyvrátit“ (s. 51) a – hlavně – jejíž formulace není nijak odůvodněna.
- K diplomantčině formulaci „Hlavním kritériem romství je tedy původ, což však ještě není překážkou toho, aby bylo možné hovořit o etnicitě.“ bych podotkl, že sdílený (sociálně konstruovaný) původ bývá považován za jedno z kritérií pro chápání jisté sociální kategorie jako etnické.
- Diplomantka píše v zásadě poměrně kultivovaným stylem, některé formulace jsou však jen nesnadno srozumitelné a některá souvětí jsou příliš dlouhá, např.

Pokud je nějaká romská identita někomu přiznávána, tak se to týká převážně těchto uzavřených skupin, avšak pouze v rámci těchto skupin vzhledem k existenci hranic mezi skupinami tam, kde jsou definovány nebo, v

případě skupin, které nejsou v kontaktu, vzhledem ke kulturním rozdílům či neexistenci sociálních vazeb mezi nimi. (s. 9)

Vedle toho také výrazněji ovlivňuje výsledky výzkumu předpoklady výzkumníka, které jsou promítnuty v předem daných otázkách a neumožňují je zkoumanému ovlivňovat (s. 11)

Z pohledu informátorů úspěšné zvládnutí kulturní asimilace však pravděpodobně nevedlo k asimilaci strukturální a to i přes to, že v narativech nejsou přítomny zmínky, které by naznačovali identifikaci s širším romským společenstvím [sic!] než je rodina [sic!] a naopak je zde zdůrazňované opuštění tradice a blízké vztahy s majoritou [sic!] jako je kamarádství či to, že bylo s informátory a jejich rodinami nakládáno jako s Čechy. (s. 35)

- Práci by jistě prospělo pozorné pročtení před odevzdáním: objevuje se v ní poměrně velké množství překlepů např. už v anotaci, a ortografických chyb, zvláště v interpunkci.

Závěr: Magisterskou práci K. Dienstbierové **doporučuju** k obhajobě a navrhuju ji hodnotit jako **výbornou**.

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.
ÚLUG FF UK